

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. V. De tertio loco, in quo natus est Christus, seu de præsepi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Iern. c. 14. vers. 6.

ambulantes. In me, inquit, ambulate, & non errabitis. Ego sum Via, Veritas, & Vita. Ne dicas, ubi est via Dei? ad quam regionem ibo? quem montem ascendam? quos campos inquiram? Viam Dei inquis? Salutare Dei, est via Dei, & ubi haec est? Puer est, qui in Bethlehem natus est. Via nobis factus est Christus, & desperamus nos perventuros? Via ista finiri non potest, praecidit non potest, corrumpi non potest, nec pluvia, nec diluuiis, nec a latronibus obliterari. Ambula securus in Christo, ambula: ne offendas, ne cadas, ne retrò respicias, ne in viâ remaneas, ne à viâ recedas. Ista omnia praecave tantum, & pervenisti.

Idem to. 10. Serm. 48. de temp. c. 10. milii p. 255.

Scriba piger affolet joculari: O si mihi calamus sit, qui ipse scribat! Defes tabellarius optat: o si viam inveniam, quae ipsa veniat ad me! En ignavi homines! repertus est talis calamus scribae velociter scribentis. Reperta est talis, & Via & Vita, quae ultro accurret ad vos. Ite tantum pigerrimi mortales, ite, via vobis obvia est; calamus ille in manu vestra est; Verbum aeternum, Dei Filius, vera Via ad caelum se vobis in viâ subternit.

Gen. c. 13. v. 16. & 17.

Verè Dominus est in loco isto. Non est hic aliud, nisi domus Dei & porta caeli. Verè hoc stabulum paradisus est, sed non voluptatis, nisi occultae profus & sacrae.

Gen. c. 2. vers. 8.

Hunc paradisum plantaverat Dominus Deus, & in eo posuit hominem, Adamum alterum quem formaverat. Hoc stabulum est illud palatium regium, quod aeterna Sapientia gloriosae nativitati suae condidit. Hoc stabulum ipso Salomone templo longè augustius & sanctius. Nam & hic verum est Propitiatorium Domini Iesus; Quoniam ipse est propitiatio pro peccatis nostris. Hic Candelabrum aureum caelestium auctor septem Sacramentorum. Hic Arca, Virgo Dei Mater Beatissima. Hic loco Cherubim innumeri sunt Angeli.

3. Ioan. c. 2. vers. 2.

Admirabundus Baruch ob immensitatem aetherei palatii, à O Israel, inquit, quam magna est domus Dei, & ingens locus possessionis eius! Magnus est, & non habet finem; excelsus & immensus. Si quis Nasceturis Christi habitaculum inspiciat, contrarium dicet. Vertamus jam, & cantemus: O Israel quam parva est Domus Dei, & exiguus locus possessionis eius! Parvus est, & intra stabuli, imò & intra praesepti fines continetur; humilis profectò & angustus.

Post septem filios postremum, anno 1501.

Vita S. Ignatii iconibus adumbrata Rome, icon omnium prima. Sed hic omnem fidei penes chalcographum esse jubemus, cum res gesta S. Ignatii nullam faciant huius facti mentem. b Hieron. ad Paulinum.

De hie plura Nicol. Chrys. Rad. xiv. in suo theopropico Hierosolymiano, Bartho.

Mater sancti Ignatii Loiole; Marina domo Baldenfis, claro genere nominèq; femina, cum hunc ipsum filium parturiret, ingenti erga Natalem Domini affectu, in stabulum se deferri iussit, ut eò loci pareret, ubi Virgo Deum genuisset, nec enim meliore se loco dignam censebat in puerperio, quam fuisset Mater Dei, quae peperisset in stabulo. Hoc stabulum omnes regum turres despicit non mole aut artificio structurae, sed divini partus sanctitate. Adrianus Imperat. contra Deum insanire aggressus, ut loci huius religionem emoliretur, in eo statuum Adonidis erexit, ut in specu (cum Hieronymo loquimur) b ubi Christus parvulus vaguisset, Veneris Amasius plangeretur. Fœdum nefas. Stetit hic Adonis centum octoginta annis (ea est Numinis patientia) ad Constantini ævum. Cujus mater Helena everfo Adonide, huc cavernæ magnificè templum inædificavit, & ad praesepe, quo reclinatus est Agnus Dei, aram struxit, ut ille ipse jugiter ibi offerretur Patri, ubi primitus illuxisset orbi. Hanc ipsam specum Constantinus aulae aliiq; regis ornamentis ita decoravit, ut istud speculæum, mundi esset miraculum. Hic visendus ordo quadruplex columnarum è marmore. Ordines singulæ columnas quinquaginta arte & pretio admirandas exhibebant. His fornix opus vermiculatum niteba-

tur, quod omnes ab orbe ad Christum nobiliores historias mirâ colorum & artificii varietate proponebat spectandas. Omne pavimentum in marmore stratum, parietes alabastro vestiti, templi lectum è plumbo. Non habuit orbis huic templo æmulum. Hinc Sul-tanus Aegypti aulus admovere sacrilegas manus, & velle suum Cayri palatium hac opulentia exornare. Sed prodigio coluber è pariete laqueato emergens ut aunt, affectati sceleris exordium turbavit.

O igitur felix stabulum inquilino tali habitatum vile mihi est aureum Neronis palatium, & vel ipsum Salomonis templum ad cryptam hanc collatum.

Quemadmodum verò Dominus & Magister ad beatias divertit, ita servi ejus & discipuli vilia non inviti subierunt hospitia. Beatus Petrus ad Simonè Coriari-um; B. Marcus ad Anianum Sutorem diverterunt. Olim apud idololatrias sola Christianorum hospitia fuerunt carceres & ergastula. Quid superbe cinis spatiofas aedes, magnifica tibi quæris palatia? Dominus tuus propter te vilissimum habitat diversorium. Rex caeli spelæo pecudum hospitatur. Aut hic discemores, aut alium tibi quære Dominum, & aliud pro caelo habitaculum.

S. V. De tertio loco, in quo natus est Christus, seu, de praesepe.

Evangelii verba sunt: Et reclinavit eum in praesepe. Praesepe non fuit primus locus quem Christus natus attingit, sed vel spelunca rude solum, ut contendit Barradius, vel manus & brachia Beatissimæ Virginis Servator primo contigit, ita tamen ut prius, quod credibile Angelorû famulatu fuerit susceptus, subinde in brachia divinæ Matris repositus, à maternis brachiis in praesepe collocatus. E lætentia Chryso-stomi, praesepe hoc lapideum, & in rupe excisum vel luteum fuit; ex aliorum mente ac consensu videtur fuisse ligneum. Servatur id Romæ hodieque in Mariæ majoris aede.

De hoc vilissimo Pueri divini lectulo vaticinatus Habacuc, Consideravi opera tua, inquit, & expavi; in medio duorum animalium cognosceris. Cui accedens Ilaia a Cognovit vos possessorem suum, ait, & asinus praesepe domini sui; Israel autem me cognovit, & populus non intellexit. Non igitur ob necessitatem solam & lectuli penuriam, sed etiam ob prædictiones istas ad Patris nutum praesepe amplexus est Celestis Infans. Ad has canas Chr. Iostomus invitans, si homo es, inquit, panem comede; si animal es, ad praesepe accede. Hic cogita Christum verè cognitum inter duo animalia. Nimirum eum in stabulo nasceretur, inter duas pecudes; eum in monte Thabor transfiguraretur, inter duos Prophetas; eum in morte Golgothæ moreretur, inter duos latrones vitus est. Athanasius procul cogitationes mittens, Fortassis, inquit, ob illum asina pullum in castello solum, & Domino adductum Iesus in praesepe fuit reclinator. Iobus olim interrogans & optans, Numquid ruget onager, inquit, cum habuerit herbam; aut mugiat bos, cum ante praesepe plenum steterit; Quis mihi tribuat, ut cognoscam & inveniam illum, & veniam usque ad solum ejus? Verè jam illum invenire facillimum est, jam licet pervenire utique ad Bethlehemiticum ejus solum. Quid exerras & lascivis onager? hic tibi herba ponitur, copiosum pabulum? quid calcitras & mugis taure? stas ante praesepe toto Deo plenum.

Hoc praesepe lectulus est florum pluvia infusus quem caelestis sponsa laudans, Lectulus noster, ait, stolidus. Hic ille Salomonis thronus est, et si non pretiosus ebore, sed vili ligno, non vestitus auro sed feno, qui quidem duodecim aureos leones utrinque gradibus incumbentes non habet, de hoc ipso tamen praesepe potest verè affirmari, Non est factum tale opus nisi in uni-

in universis regnis. Nam humili hoc praesepio recubuit ille Dominus, cuius Salomon mediastinus & atriensis fuit famulus, etc. equorum curulum quadraginta millia praesepia, & duodecim millia equestrum habuerit. Hic verus ille Salomon, etc. ecce plus quam Salomon hic, qui e suo isthoc folio mundum universum docet veram sapientiam, hoc est, paupertatis & humilitatis amorem. Hoc folium hoc praesepio Domini, quod choreae Angelorum cingebant, longè superat illum Salomonis lectulum, quem sexaginta fortes ex fortissimis Israel ambiebant. Lectulus, in quo Salomon noster accubat, mens est humana, sed munda. Hic suaviter quiescit Rex ille, cuius deliciae sunt esse cum filiis hominum. De fortissimis huius lectuli custodibus vates Hebraeus canit: Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis; in manibus portabunt te. Ut gratum hunc lectulum omni iure occuparet Puffio Coelestis, prius collocari voluit in duro lectulo praesepis.

Has ego Domini cunas longissimè præterierim illi Salomonis ferculo de lignis Libani facta, quod columnas habuit argentæas, reclinatorum aureum, ascensum purpureum. O Domini praesepis palea, o semeti straminis culmi & stipulae rosae & liliis omnique florum familia praestantiores! aurum obryzum & recostum ad has stipulas lutum est.

a Funebrem Regis Asa lectum aromatibus & unguentis plenum pigmentariorum arte confectum considero, & confer eum hoc lectulo tui Domini inter factores strato.

b Otho Imperator Romualdi cellulam non tantum subire, sed etiam in Romualdi paupere rigidoque lectulo jacere voluit. Res magnè in vili lecticulâ Cæsar Romanus, sed longè quàm major in praesepi Deus.

Franciscus Assisius cum super mensam legi audisset illud, Reclinavit cum in praesepio, quia non erat ei locus in diversorio, mox mensa relicta surgens & hami confidens. Numquid ego, inquit, hominum vilissimus, peccatis plenus, inutilis servus ad mensam sessitabo, cum Dei mater in stabulo, cum mundi Dominus in praesepio paupertatem & patientiam nos doceant? Ita abjectus in terram non sine gemitu, mendicatum panem comedit.

Eant nunc & inhierat struendis opibus vani mortales; dilateat philacteria sua & magnificient fibrias; amant primos recubitus & primas cathedras. Hoc sibi solum, recubitum hunc imum, hanc cathedram elegit Dei filius. Post certos annos in altiore quidem, sed simul humilior cathedrâ docturus.

CAPUT IV.

De ipso partu divino, deque Christi Domini parentibus.

De figuris, de tempore, de loco Christi Nasciturum diximus. Ab ordine jam ducimur, ut de partu ipso & parentibus dicamus.

§. I. De verbis Lucae: Et peperit filium suum primogenitum.

Obstupescendum mysterium, Virginis partum beatus Lucas memorat his unis voculis: Et peperit filium suum primogenitum. Peperit, sed modo admirabili & planè novo, & quem ipsa obtupescat Natura. Peperit ergo sine gemitu, sine dolore, qui in aliis parturientibus semper maximus, ob illam impreca-tionem divinam: Multiplicabo erimmas tuas, & coeperis tuos; in dolore paries filios. Rectè beatissima Virgo sine dolore peperit, quia ubi voluptas, inquit Nyssenus, partum non ansecit, neque dolor subscurus est. Verum quos

Tom. II.

A in partu dolores effugit, ait Damascenus, Passionis tempore sustinuit.

Peperit Virgo divina sine ullis omnino fordibus, neque enim secundas emisit, neque sanguinem, qui eas solet sequi, effudit. Purissimus fuit hic partus, qui & tantam filii dignitatem & puritatem matris deceret. Id Gregorius Nyssenus indicans Quod ex muliere, inquit, nascitur, humilitatem redolens, quod vero ex Virgine, hominem transcendit: huius jucunda portatio, partus facilis & cum gaudio, absque corruptela Nativitas. Omnis proles matris suae ante partum oneri est, in partu dolori, post partum cura ac labori. Christus suae Matri, antequam nasceretur, magno levamento, natus, maximo gaudio; post Nativitatem, inexplicabili fuit solatio in omni labore ac dolore.

Sine fordibus, Plinius sexcentis locis secundas vocat, alii secundas, cumdamus. Christus matri suae inexplicabili fuit solatio Non desit esse Virgo.

Peperit Virgo divina, nec Virgo esse deluit. Et uti Christus januis clavis ad discipulos ingressus, & obsecrato tumultu egressus est, ita & Beatissima Virgine visceribus, tamquam per hortu oclusum, prodit, clauso matris utero. Fo. tasse ab Angelis, quod supra demonstratum est, exceptus, & in matris brachia repositus. Quod D. Leo confirmans, Non hic cogitur, s. Leo ser. 2. inquit, parturientis conditio, sed nascentis arduum. Venit enim Dominus Iesus & Christus contagia nostra auferre, non perperit, nec succumbere vitis, sed mederi. Propter quod oportuit ut novo nasceretur ordine, qui novam impollute sinceritatis gratiam humanis corporibus inferebat.

Christus matri suae inexplicabili fuit solatio Non desit esse Virgo.

Hic disertissime Gregorius, Fides, inquit, non habet meritum, cui humana ratio praesens experimentum. Haec ipsa Redemptoris nostri opera, quae ex semetipsis comprehendere nequaquam possunt, ex alia eius operatione pensanda sunt, ut rebus mirabilibus fidem praedant facta mirabiliora. Illud enim corpus Domini intravit ad discipulos januis clausis, quod videlicet ad humanos oculos per Nativitatem suam clauso exiit utero Virginis. Quid ergo mirum, si clausis januis post resurrectionem suam, in aeternum jam victurus intravit, qui moriturus veniens non aperto Virginis utero exiit? Virgo igitur ante partum, in ipso partu, & post partum permansit, quod prodigiolo triplici lilio commonstratum, in rebus gestis beati Aegidii memorat notus Divorum encomiastes. Sed ego arcanum Virginei partus reverenti potius silentio quàm dictioe nimis impari venerabor. Iacobus Sannazarius elegans Poëta, Virginis partum poemate non admodum longo, sed terfo coluit. Verum in eo elaborando ipsos viginti annos consumpsit. Quid propterea calamus de tanto mysterio dignum eloquatur impolito stylo? Ergo hic ego fileo, & ad alia transeo.

Greg. Hom. 26. in Evom.

§. II. De verbis Ioannis: Et Verbum caro factum est.

Anctus Ioannes Apostolus, inquit Augustinus, non immerito secundum intelligentiam spiritalem aquila comparatus, alius multoque sublimius aliis tribus crexit predicatione suam, & in ejus erectione etiam corda nostra erigi voluit. Nam ceteri tres Evangelistae, cum Domino tanquam cum homine in terra ambulabant, de Divinitate eius pauca dixerunt: istum postolus autem, quasi pignerit in terrâ ambulare, sicut ipso exordio sui sermonis innotuit, crexit se, non solum super terram, & super omnem ambitum aëris & cæli, sed super omnem etiam exercitum Angelorum, omnemque constitutionem invisibilem potestatum; & pervenit ad eam, per quem facta sunt omnia, dicendo: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil. Hinc tanta sublimitati principii etiam congrua predicavit, & de Domini Divinitate, quomodo nullus alius est locutus, hoc ructabat quod viberat.

Servius in vita B. Aegidii, qui factus fuit D. Francisci, tom. 2. die 25. Aprilis.

Erat aeternum Verbum in celsissimo sinu Patris, quod humi repens homo ascendere non valebat; quid non valebat homo ascendere, incarnatum Verbum usque ad praesepio brutarum animalium.

Aug. tom. 9. tract. 36 in Ioan. initio mibi p. 113. Cur S. Ioannes Ap. postolus Aquila est comparatus. Ioan. 1. 1. & 3.

Da 3